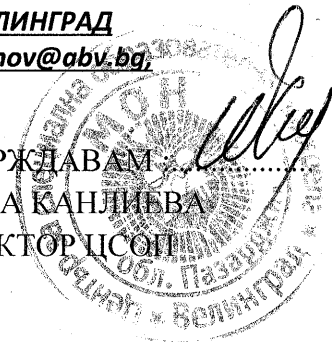

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДДРЕПА - ВЕЛИНГРАД
Бул "Съединение" №256, тел: 0359/5-30-35, e-mail: draganmanchov@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ .....
ЕЛЕНА КАНЛИЕВА
ДИРЕКТОР ЦСОП

**ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДДРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ –
ПСИХО-СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ ЧРЕЗ АРТТЕРАПИЯ
ЗА УЧЕБНАТА 2020/2021 ГОДИНА**

I. Общо представяне на терапевтичната програма:

Годишната програма за арттерапевтичните занятия е разработена за допълнителна подкрепа за личностно развитие – психо-социална рехабилитация - арттерапия за ученици със специални потребности, обучавани в изнесени паралелки I – XII клас в ЦСОП – Велинград. Включва индивидуални и групови сесии.

Арттерапията подпомага решаването на редица специфични образователни, възпитателни и корекционни задачи, въздейства върху духовния живот на учениците, възпитава естетически усет и стимулира емоционалните преживявания, развива интереса към изобразителната дейност и стремежа към себеизразяване, формира образни възприятия.

II. Цели на програмата:

Програмата цели изграждане на възможности за рехабилитация на лица с ограничени възможности посредством изкуството и художествените дейности, които се основават на способността на човека за образно възприемане на обкръжението. Съответно, целите на програмата са:

1. Мотивиране на децата за волеви изяви за активна продуктивна дейност.
2. Изразяване на емоции и чувства, чрез съпреживяване и творчество.
3. Подпомагане на социалната адаптация и споделеното взаимодействие между участниците в групата.
4. Развитие на комуникативните умения и уменията за самооценка.
5. Подобряване на фината моторика

III. Задачи на програмата:

1. **Възпитателна** – взаимодействие на фона на конкретното общуване, съпреживяване способстващо нравственото усъвършенстване и ориентация в социалните норми и етичното поведение.

2. **Корекционна** – изграждане и корекция на неприемливи поведенчески модели.

3. **Психотерапевтична** – ефективност на арттерапията чрез процеса на творческо занимание, създаване на положителна атмосфера, създаване и използване на благоприятно влияние за въздействие върху психо-емоционалното състояние на учениците.

4. **Диагностична** – получаване на сведения за развитието и индивидуалните особености на ученика чрез арттерапевтични техники, обогатяване на впечатленията чрез наблюдение

върху предпочитани дейности извършвани от ученика. Изследване на общото равнище на развитие, скоростта на преработка на информацията, маркиране на дефицитите в творческите занимания, и работи върху тяхното редуциране.

IV. Видове дейности:

1. МУЗИКОТЕРАПИЯ – Развива създаването и следването на ритъм, изследва и разпознава крайностите от „най-бързо“ до „най-бавно“, както и преходите помежду им. За всички ученици, особено със затруднена вербална комуникация, ползотворни и полезни са заниманията свързани с музика/ **активна**- изразяваща се в хорovo пеене, инструментални импровизации и **пасивна** – изразяваща се в слушането и възприемането на различни музикални произведения. В програмата се включват различни музикални инструменти, игри, песни, танцувално-двигателна терапия, спомагаща за съгласуването на трите вида ритъм: словесен, музикален и танцувален.

Цели на музикотерапията:

1. Сnižаване на фрустриращите фактори.
2. Формиране на способности за осъзнаване на вътрешните преживявания и тяхното изразяване по музикален начин.
3. Стимулиране на музикалната комуникация, изразяваща се в съвместно хорovo пеене на учениците с вербализираща способност, които спомагат за изработване на правилно говорно дишане и създаване на усет за ритмичност.
4. Повишаване на положителното емоционално състояние на участниците в групата.
5. Насърчаване към себеизразяване на емоциите.

2. РИСУВАТЕЛНИ ТЕХНИКИ, АПЛИКИРАНЕ

В програмата са включени различни художествени материали, с които учениците да творят по време на занятията. При различните рисувателни техники се използват флумастери, пастели, темперни и акрилни бои, като използването на тези материали е с цел подобряване на концентрацията, пространствената ориентация в рамките на очертаните места по листа, спазването на контур, което предоставя възможност за собствено решение по отношение на цветовете. Чрез задаване на конкретна тема за рисуване се развива въображението, което показва как по непринуден начин се очаква ученикът да изрази това, което възприема, преживява и знае за света, себе си и другите около него. Освен използването на често срещаните рисувателни средства в програмата се предвижда използването на техниката – рисуване с пръсти, като този тип рисуване е много ефективен за деца от аутистичния спектър за пренасочване на техните сензорни фиксации.

Апликирането подпомага логическата връзка между готовите материали и тяхната последователност в създаването на готова композиция. Работата с готови фигури и творчески материали с определена големина и размери стимулира концентрацията в изпълнението на конкретната наредба, изрязването и залепянето им на обозначените места. Планира се учениците да правят апликации с различни видове хартии, подръчни, природни и текстилни материали чрез техниките накъсване, изрязване и лепене на форми. Всички тези дейности допринасят за стимулиране на сензорната преработка и развиват сензитивността и подобряват тактилните усещания.

3. ПЛАСТИЧНИ ТЕХНИКИ И РАБОТА С ГРЪНЧАРСКО КОЛЕЛО

Различните видове пластелин, тесто и глина и заниманията чрез различните техники – мачкане, разточване, сплескване, овалване развиват познавателните способности, фината моторика, координацията при работа с две ръце. Готовите фигурки могат да се използват за разиграване на различни ситуации, свързани със социалната среда на учениците .

4. ИГРОВА ТЕРАПИЯ

Игротерапията включва ролеви игри, интерпретирайки реални, ежедневни ситуации от живота, игри с реалистични и въображаеми предмети. Чрез нея се създава групова динамика, в която участниците вземат автономни и групови решения, работят върху общуване с разбиране на другия събеседник по вербален и невербален начин, разпознаване и изразяване на емоциите. Игрите имат за цел – опознаване, сближаване, разбиране, самоинициативност в групата, диалогизиране на участниците.

5. КУКЛОТЕРАПИЯ (КУКЛЕН ТЕАТЪР)

В програмата е включена и театротерапията, акцентрираща върху театъра с кукли, участващи в етюди от любими приказки. Чрез куклите учениците успяват да импровизират диалози, влизайки в роли по избор. Развива се детската памет, мислене и реч. Куклотерапията създава положителна емоционална нагласа у децата и провокира въображението им, усъвършенства се словото и умението за комуникация. Театралното изкуство поднесено по подходящ начин би могло да работи върху редица проблеми свързани със заявяването на себе си, преодоляване на ниска самооценка и различни страхове.

6. ТЕРАПИЯ С ПРИКАЗКИ

Приказкотерапията е пресечната точка между психология, педагогика и литература. Тя е буферната зона между нормата и отклоненията от нея. Свързана е с превенция и профилактика, с тренинг и терапия, с метафорично формиране на социални умения, с възможности за пренасяне в реалността. Приказкотерапията се изразява в :

- слушане на приказки
- гледане на видео с приказки
- оцветяване на шаблони с приказни герои

7. КОНСТРУИРАНЕ, ВГНЕЗДЯВАНЕ, НАНИЗВАНЕ

Изграждане на умения за осъществяване на конструктивно - техническа дейност. Развиване на конструктивни способности и технически компетенции. Активизиране на творческото себеизразяване. Развиване на комуникативни умения, мислене и умение за самостоятелно взимане на решения.

V. Форми на работа

1. Индивидуални терапевтични сесии

Индивидуална работа се планира за ученици, които изпитват затруднения при вербализиране на своите преживявания. При индивидуалната работа се позволява да се навлезе във вътрешния свят на детето и да се спомогне за извличане на ресурсите с цел спомагане на по- добро психо-емоционално състояние.

2. Групова арттерапия

Позволява на учениците да развият ценни социални навици, изразяващи се в оказване на взаимна подкрепа между членовете в групата чрез изградената атмосфера на емоционална топлина, осъзнаването и оценяването на личността на другите.

VI. Методи на арттерапията

1. Артпедагогически методи
2. Словесни методи
3. Нагледни
4. Практически
5. Проблемно изследователски
6. Методи за създаване на положително отношение към художествената дейност

Регистриране на постиженията на учениците

Целите, задачите и приоритетите на терапевтичната програма, засягат различни сфери на развитие: фина и груба моторика, комуникативни способности, познавателни процеси и сензорно развитие. Успеваемостта на учениците се интерпретира от гледна точка на различните сфери.

VII. Очаквани резултати и компетенции от терапевтичния процес:

1. Психологически аспект: коригиране на емоционално-волевата сфера, дефицит на интелекта; повишаване на устойчивостта на натоваване, самочувствие, подобряване на поведението при саморегулиране; оптимизиране на умствените процеси и функции.
2. Социален аспект: хармонизиране на личностния и интелектуалния потенциал; емоционална готовност – възприемчивост към обществото; хармонизиране на отношенията в семейството; намаляване на нивото на конфликти в обществото.
3. Педагогически аспект: разкриване на творческия потенциал и творческите способности на децата; развитие на естетически вкус и култура.

Изготвил: .....
Ели Мирчева – арттерапевт